
Jubilæum

AF ANNE FOLKE HENNINGSSEN,
JONATAN LEER OG KAREN SJØRUP

Jubilæum. Det er med en vis ærefrygt, at man går til opgaven at skulle redigere et jubilæumsnummer af et tidsskrift, der har som ambition at dække et helt forskningsfelt, men 20-års-jubilæet for *Kvinder, Køn & Forskning* er naturligvis frem for alt en glædelig anledning til at fejre kønsforskningstilværelsen i Danmark – og til at se både tilbage på de foregående årtier og ud mod fremtidige horisonter.

Tiden har forandret sig, som et jubilæum jo udtrykker, og kønsforholdene har forandret sig til noget, som offentligheden kalder 'reel ligestilling', men vi, der dyrker forskningen om samme, mener nok, at forholdene er langt mere komplekse end som så. Der eksisterer stadig en form for fælles feministisk erkendelse, som understreger den relative underordning af kvinder samt de stereotype konstruktioner af køn, der fastholder en binær og heteronormativ reproduktion af køn.

De nyere mere radikale analyser af køn

forsøger derimod at opløse kønnet og dets binaritet og lægger dermed også mindre vægt på et feministisk perspektiv, men ser derimod den traditionelle kønskonstruktion som en spændetrøje for begge køn. Disse udviklinger skaber en dynamik og en kompleksitet i kønsforskningen, som også udgør en udfordring til forskningen i øvrigt.

Det er værd at fejre, at tidsskriftet gennem sine 20 år indtil nu har formået at præsentere og diskutere disse mange forskellige positioner og teoretiske landvindinger inden for de samme overordnede rammer og fortsat med nye æstetiske udtryk i et tidsskrift, der trods den elektroniske tidsalders signaler om at gå 'digitalt' udkommer i håndgribelig og farverig form.

TEORETISKE NYBRYDNINGER

Den enorme interesse for konferencen *Feminist Materialisms* afholdt i april i år vidnede dels om teoretiske nybrydninger i den aktuelle kønsforskning, dels om en interesse for kønsforskningens tematikker langt ud over de personer og fag, der almindeligvis regnes for at udgøre det aktive, danske kønsforskningssmiljø.

De teoretiske nybrydninger med fornyet interesse for materialitet og materialiseringsprocesser skal dog ikke ses som et decideret opgør med det foregående, altså queerteori og poststrukturalismen i dens mange varianter; det handler nærmere om at 'tilføje og nuancere', som Dorte Staunæs påpeger, altså om en dis-kontinuitet med et baradiansk udtryk.

Kønsforskningens udvikling(er) synes altså her i jubilæumsåret at være midt i en spændende transitionsfase, og særligt pirrende er det, at revision af den materielle tænkning forekommer at danne nye og uventede muligheder for koblinger mellem tilgange og fag for den fremtidige, danske kønsforskning. Koblinger, som ingen havde kunnet spå om, da den første udgave af *Kvinder, Køn & Forskning* udkom for 20 år siden.

Med de radikale udviklinger, som de sidste tyve år har budt på inden for kønsforskning, kan det være svært at forudse, hvor vi er henne ved 40-års-jubilæet i 2032. Det eneste, der er sikkert, er vel, at vi vil være et helt andet sted.

SIGENDE EKSEMPELSTUDIER

Bidragene, vi bringer i dette jubilæumsnummer, udgør ikke et repræsentativt udsnit af kønsforskningssmiljøets eller *Kvinder, Køn & Forsknings* historie i Danmark. Det ville være en halsløs gerning at forsøge noget sådant. I stedet har vi bestræbt os på at præsentere interessante eksempelstudier baseret på mere eller mindre personlige historier om faglig udvikling, individuelt såvel som kollektivt, samt på kampene omkring politiske kvindeforskningsinitiativer og endelig nedslag i tidsskriftets historie.

Derudover har det flasket sig så heldigt, at vi til slut i nummeret kan pege fremad i kønsforskningens fortsatte historie og udvikling i Danmark ved at bringe hele to professorale tiltrædelsesforelæsnings, som vi vanen tro præsenterer med en lille introduktion fra en faglig kapacitet på det relevante område.

Signe Arnfred, som var en af de tidligste rødstrømper, der bragte den feministiske erkendelse ind i universitetets ramme, indleder perlerækken af essays med bidraget "Fra Femø til postkolonial feminisme", hvori hun beskriver sin egen historie fra Rødstrømpebevægelsen til læsningen af Kollonkaj og Zetkin, til nellikerevolutionen i Portugal og siden udstationeringen i Mozambique, sideløbende med sin personlige historie fra de marxistiske kollektiver til livet med fast partner og små børn og til den stadig mere nuancerede erkendelse ikke mindst af forholdet mellem moderskab, feminisme og politik.

Danmarks måske første queerforsker Dag Heede ser med udgangspunkt i sin egen personlige historie tilbage på queerteoriens udvikling fra de første skæve

læsninger i 1990'erne til dens nuværende kvasinormaliserede position i kønsforskningsmiljøet.

Karen Sjørup har genlæst alle numre af *Kvinder, Køn & Forskning* og inviterer os til at læse med. I artiklen "KKF i 20 år – Hvad skrev vi om?" kommer vi vidt omkring i tidsskriftets rummelige univers og (gen)introduceres for både delfinprinsesser og akademiske drags, velfærdsstatens moder og vores fallos.

Kvinder, Køn & Forsknings mangeårige redaktør Hilda Rømer Christensen bidrager passende til dette jubilæumsnummer med essayet "En politisk læreproces fra 1980'erne – Folketingets Aktionsplan for kvindeforskning", der, som titlen antyder, sætter fokus på politiske processer, der er med til at sætte rammer for – og både begrænse og muliggøre – den forskning i køn, som tematiseres og formidles gennem *Kvinder, Køn & Forskning*.

Tre medlemmer i hver sin generation af kønsforskningscenteret FREIA i Aalborg beskriver udviklingen i dette center, som skulle blive det mest sejlivede i den danske universitetsverden. En af grundene til dette har formentlig været gruppen bag FREIAS evne og vilje til at formulere sin faglige profil ind i de strategiske satsninger på Aalborg Universitet, samt til at fastholde et kollek-

tivt fællesskab gennem nu 38 år med nøglepositioner som har været afgørende for kontinuiteten gennem årene.

Nummeret afsluttes med to redigerede professortiltrædelsesforelæsninger.

Hanne Marlene Dahl præsenterer i sin tiltrædelsesforelæsning sin egen forskning inden for omsorg og køn og sine overvejelser over governmentality baseret på en Foucaultsk tradition, samt den mere overordnede problemstilling, der knyttes til omsorg, som er indrulleret i et New Public Management-regime.

Dorthe Staunæs peger i sin tiltrædelsesforelæsning mod de indsigt introduktion af nyere affektivitetsteorier kan give blandt andet kønsforskningen. Staunæs' tour de force gennem felter som skoleledelse, OECD-rankings og drengbørns ufølsomhed giver et overbevisende billede af affektivitetsanalysernes mangefacetterede og stærke anvendelsespotentiale.

Med denne rundtur i kønsforskningens for-, nu- og fremtid er det blot at ønske os selv og hinanden tillykke med *Kvinder, Køn & Forsknings* 20-års jubilæum og håbe at den store og imponerende teoretiske og empiriske variation og nysgerrighed, der har kendetegnet feltet og tidsskriftet, varer ved.